

VIŠI SUD U PODGORICI, kao drugostepeni, u vijeću sastavljenom od sudija Ranke Vuković, kao predsjednika vijeća, Snežane Vukčević i Zorana Šćepanovića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužilaca: 1.Čalović Vanje, 2.Mrdović Marijane, 3.Milovac Dejana, 4.Seferović Nataše, 5.Maraš Vuka, 6.Janković Vuka, 7.Terzić Radovana, 8.Čupić Pavla, 9.Ivanović Filipa, 10.Aleksić Maje, 11.Subotić Marijane, 12.Bakić Ivana, 13.Ostojić Dimitrija, 14.Drinčić Sanje, 15.Lagator Nikolette, 16.Nicović Anđele, 17.Medojević Slavice, 18.Mašković Aleksandra, 19. Bulatović Jovane, 20. Krivokapić Dušana, 21.Bajčeta Veselina, 22. Djuričković Vanje, 23. Čeranić Zorice, 24. Danilović Baja i 25.Radulović Mile, koje zastupa punomoćnik Veselin Radulović, advokat iz Podgorice, protiv tužene Države Crne Gore – Ministarstva unutrašnjih poslova-Uprave policije, zastupane od strane Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, radi naknade nematerijalne štete, vrijednost spora 37.500,00 €, odlučujući po žalbi tužene protiv presude Osnovnog suda u Podgorici P.br.5634/11 od 16.10.2014. godine, u sjednici vijeća, održanoj dana 02.03.2015. godine, donio je

P R E S U D U

PREINAČAVA SE presuda Osnovnog suda u Podgorici P.br.5634/11 od 16.10.2014. godine, kao i rješenje o troškovima postupka sadržano u stavu drugom izreke navedene presude i izriče:

DUŽNA JE tužena da tužiocima, na ime naknade nematerijalne štete, zbog povrede prava ličnosti, isplati iznose od po 500,00 eura za svakog tužioca, odnosno ukupan iznos od 12.500,00 eura, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.10.2014. godine, kao dana presuđenja, pa do isplate i da na ime troškova prvostepenog postupka isplati tužiocima ukupan iznos od 4.826,25 eura, u roku od 15 dana.

ODBIJA SE tužbeni zahtjev mimo dosuđenog, kojim je traženo da se tužiocima dosude, na ime naknade nematerijalne štete, zbog povrede prava ličnosti, iznosi od po još 1.000,00 eura za svakog tužioca, odnosno ukupan iznos od još 25.000,00 eura, sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos od presuđenja pa do isplate, kao NEOSNOVAN.

Svaka stranka snosi svoje troškove drugostepenog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u Podgorici P.br.5634/11 od 16.10.2014. godine odlučeno je:

"OBAVEZUJE SE tužena da tužiocima na ime naknade nematerijalne štete zbog povrede prava ličnosti isplati iznose od po 1.500 € za svakog tužioca, odnosno ukupan iznos od 37.500 €, sa zakonskom zateznom kamatom počev od presuđenja pa do isplate, sve u roku od 15 dana po pravnosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Dužna je tužena naknaditi tužiocima troškove postupka u iznosu od 17.985,00 €, u roku od 15 dana po pravnosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja."

Protiv navedene presude tužena je blagovremeno izjavila žalbu, iz svih zakonskih razloga. U žalbi u bitnom navodi da je isključena mogućnost da se, u konkretnom slučaju govori, ne samo o štetnoj radnji i uzročno-posledičnoj vezi, već i o štetnoj posledici, te isključena mogućnost da se govori o odgovornosti tužene u smislu čl. 166 ZOO-a. Dosuđivanje naknade nematerijalne štete, u konkretnom slučaju, u smislu čl. 207 ZOO-a ne može opravdati osjećaj tjeskobe, neprijatnosti i frustracija, niti oslonac za dosuđivanje naknade može biti bojazan tužilaca za eventualno nanošenje štete provedenim mjerama, drugim licima – klijentima sa kojima tužici dolaze u redovnu komunikaciju putem e-maila. Naročito to ne može biti stanje pojačane frustracije tužilaca, i strah njihovih porodica i bliskih prijatelja, postupanjem medija, objavljivanjem informacije o saslušanju čelnih aktivista NVO MANS-a povodom objavljivanja predmetnog video snimka, budući da je riječ o drugim licima, i o postupanju koje se ne može vezati za postupanje organa tužene. Nedostatak razloga o odlučnim činjenicama, u smislu navedenog, odražava bitnu povredu odredaba postupka, što je uslovilo i pogrešnu primjenu materijalnog prava, a što se odnosi i na odluku o troškovima postupka. Predlaže da se ukine pobijana presuda i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tužici su u odgovoru na žalbu tužene u cjelosti osporili njene navode i predložili da se žalba tužene odbije kao neosnovana i potvrdi prvostepena presuda, te da se tužena obaveže da snosi troškove sastava odgovora tužilaca na žalbu tužene, po AT.

Ispitujući pravilnost i zakonitost prvostepene presude, povodom izjavljene žalbe, u smislu člana 379 ZPP-a, ovaj sud nalazi da je pobijana presuda, kojom je odlučeno o naknadi nematerijalne štete, zbog povrede prava ličnosti tužilaca, donijeta bez počinjenih bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 367 stav 2 tačka 3, 7 i 12, na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, kao i bez počinjenih bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje se ukazuje žalbom tužene, na osnovu potpuno i pravilno utvrđenog činjeničnog stanja, ali uz pogrešnu primjenu materijalnog prava, i to samo u dijelu visine dosuđene naknade nematerijalne štete.

Predmet tužbe je zahtjev tužilaca da se obaveže tužena da im na ime naknade nematerijalne štete, zbog povrede prava ličnosti, isplati iznose od po 1.500,00 eura za svakog tužioca, odnosno ukupan iznos od 37.500,00 eura, sa zakonskom zateznom kamatom počev od presuđenja, pa do isplate.

Iz činjeničnog utvrđenja prvostepenog suda proizilazi da su radnici tužene prekoračila svoja ovlašćenja iz čl. 1. i 11. Zakona o policiji, ali i čl. 230. ZKP-a, koji propisi su važili u vrijeme objave video zapisa pod nazivom „Svadba Safeta Kalića“ na web sajtu www.youtube.com, 28.05.2010. godine, preduzimanjem radnji na otkrivanju IP adrese i korisnika iste, sa koje je objavljen predmetni snimak, pa je tužena, u konkretnom slučaju, svojim postupanjem povrijedila pravo na privatnost tužilaca definisano čl. 8. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i sloboda, što daje osnova za primjenu čl. 207. st. 1. ZOO-a. Taj sud nadalje utvrđuje da je jedno od osnovnih prava korisnika elektronskih komunikacija, u smislu čl. 19. Zakona o

elektronskim komunikacijama, povjerljivost komunikacija u pogledu sadržine, podataka o korisniku, ali i podataka o saobraćaju i lokacijama koje se odnose na komunikacije, pa je slušanje, prisluškivanje ili pothranjivanje sadržaja i podataka komunikacije, a naročito otkrivanje identiteta korisnika, bez njegovog odobrenja protivno ovlaštenjima propisanim čl.126. i 127. istog zakona, što upućuje na povredu prava na privatnost. Takođe se utvrđuje da su se, u konkretnom slučaju, zaposlena lica Uprave policije, postupajući mimo ovlaštenja iz čl.230. ZKP-a, ali i u nedostatku zahtjeva državnog tužioca, u smislu odredbe čl.44. st.3. istog propisa, obratile zahtjevom Crnogorskom Telekomu dana 28.06.2010.godine, za dobijanje podataka o IP adresi korisnika naloga sa kojeg je objavljen predmetni snimak, pri čemu su od istog obaviješteni da navedeni web sajt ne spada u administrativni domen Crnogorskog Telekoma, sa kog razloga je ove podatke moguće dobiti jedino u direktnom kontaktu i po odobrenju vlasnika predmetnog sajta. Kod navedenih utvrđenja, postupanje tužene u cilju otkrivanja zaštićenih podataka korisnika, suprotno zakonskim ovlaštenjima, po mišljenju prvostepenog suda predstavlja akt povrede prava na privatnost tužilaca. Ovo naročito kod činjenice da taj sud utvrđuje da je tužena dana 24.06.2011.godine izdala Potvrdu o privremeno oduzetim predmetima 03 br 240/11 u vidu dokaza o identifikaciji IP adrese. Takođe se utvrđuje da su organi tužene, i pored činjenice da protiv tužilaca nije pokrenut krivični postupak povodom objave predmetnog snimka, preduzeli radnje prikupljanja obavještenja od građanina, i to tužioca Bajčeta Veselina i tužilje Čalović Vanje, pri čemu su prilikom saslušanja navedenih tužilaca prekršene odredbe ZKP-a, obzirom da isti nijesu upoznati koje krivično djelo je predmet istrage, kako je to ocijenjeno i od strane Savjeta za građansku kontrolu rada policije br 58/6-11 od 08.12.2011.godine, a takođe je riječ o kršenju odredbe čl.13. Zakona o slobodnom pristupu informacijama, obzirom da nijesu ispunjeni uslovi za ograničenje pristupa informacijama. Utvrđeno činjenično stanje, po mišljenju tog suda, nameće odgovornost tužene, u smislu odredbe čl.166. st.1. ZOO-a na naknadu nematerijalne štete tužilaca zbog povrede prava ličnosti i to prava na privatnost, iz čl.207.st.1. istog zakona. Cijeneći iskaze tužilaca i dovodeći ih u vezu sa provedenim materijalnim dokazima, prvostepeni sud zaključuje da su tužioci, bez izuzetka, od momenta saznanja da se prema njima preduzimaju mjere kojima se narušava njihova poslovna i privatna komunikacija ostvarena sa radnog mjesta putem interneta, imali stalan osjećaj tjeskobe, neprijatnosti i frustracija, a isti osjećaj postoji i danas, jer tužioci nijesu upoznati sa obimom preduzetih mjera i njihovom pravom sadržinom. Dodatnu nelagodnost tužiocima nameće i bojazan da je provedenim mjerama nanijeta i šteta u vidu prikupljanja podataka o klijentima sa kojima dolaze u redovnu komunikaciju putem e – maila. S tim u vezi, a imajući u vidu i odredbe čl. 207.st.3 ZOO-a, te odredbe čl.220 ZPP-a prvostepeni sud je tužiocima dosudio traženu naknadu nematerijalne štete-na način predstavljen izrekom pobijane presude.

Prvostepeni sud je, odlučujući o postavljenom tužbenom zahtjevu, i po mišljenju ovog drugostepenog suda, pravilno utvrdio činjenično stanje, ali je bez bitnih povreda odredaba parničnog postupka, na tako utvrđeno činjenično stanje, pogrešno primijenio materijalno pravo, ali samo u dijelu dosuđivanja tužiocima novčanih iznosa čijom visinom se prekoračuju granice pravične novčane naknade, suprotno kako međunarodnim propisima i standardima, tako i odredbama čl.207 ZOO-a, pa bi se, iznosima naknade, dosuđene izrekom pobijane presude, pogodovalo težnjama koje nijesu spojive sa njenom prirodom i društvenom svrhom, radi čega je navedena presuda preinačena.

Ovaj drugostepeni sud je prilikom odlučivanja pošao i od evropskih pravnih standarda zaštite prava na privatni život, pa je s tim u vezi imao u vidu činjenicu da praksa Evropskog suda ukazuje da su vidovi neprihvatljivog zadiranja organa javne vlasti u pravo na privatni život i oni koji se tiču nadzora različitih vidova elektronskih komunikacija, a kada je riječ o neovlašćenom nadzoru telefonskih i elektronskih komunikacija irelevantno je radi li se o privatnoj ili poslovnoj korespondenciji.

Kod takvog stanja stvari, te kod činjeničnih utvrđenja prvostepenog suda, neosnovano se žalbom tužene ističe odsustvo njene odgovornosti.

Naime, i po mišljenju ovog suda, tužena je odgovorna da tužiocima naknadi nematerijalnu štetu i to, u smislu odredbi čl.166 st.1 ZOO-a, odgovorna za štetu koju je njen organ prouzrokovao tužiocima u vršenju, odnosno u vezi sa vršenjem svojih funkcija.

Ovaj sud, preinačavajući pobijanu presudu, nalazi da iznosi naknade nematerijalne štete, koju drugostepenom presudom dosuđuje, predstavljaju pravičnu novčanu naknadu, koja nije u funkciji komercijalizacije, a ispunjava pravno-zaštitnu funkciju pravične novčane naknade nematerijalne štete, koju naknadu opravdavaju okolnosti konkretnog slučaja, naročito jačina duševnih bolova tužilaca zbog povrede prava ličnosti-prava na privatnost i njihovo trajanje, vodeći računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome služi ova naknada. Takođe je ovaj sud, odlučujući o visini naknade nematerijalne štete imao u vidu i praksu Evropskog suda za ljudska prava, shodno kojoj naknada nematerijalne štete treba da predstavlja razuman odnos proporcionalnosti između jačine povrijeđenog dobra i pretrpljene štete, s jedne strane i prihoda, odnosno prosječnih plata u zemlji i ekonomskih prilika i standarda, s druge strane. Upravo imajući u vidu sve navedeno, ovaj sud nalazi da tužiocima, po osnovu naknade nematerijalne štete zbog povrede prava ličnosti pripadaju iznosi od po 500,00 eura za svakog tužioca, odnosno ukupan iznos od 12.500,00 eura, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 16.10.2014. godine, kao dana presudjenja, pa do isplate, koja kamata je dosuđena s pozivom na odredbe čl.284 ZOO-a.

Tako dosuđeni iznosi ne predstavljaju izvor bogaćenja, već samo adekvatnu satisfakciju, koja će doprinijeti da se uspostavi poljuljana psihička ravnoteža tužilaca, koja je, imajući u vidu utvrđenja prvostepenog suda, na nivou osjećaja "tjeskobe, neprijatnosti, frustracija i nelagodnosti", pa je ovaj sud odbio kao neosnovan tužbeni zahtjev mimo dosuđenog, kojim je traženo da se tužiocima dosude, na ime naknade nematerijalne štete, zbog povrede prava ličnosti, iznosi od po još 1.000,00 eura za svakog tužioca, odnosno ukupan iznos od još 25.000,00 eura, sa zakonskom zateznom kamatom na taj iznos od presudjenja pa do isplate, jer bi se dosudjenjem tih iznosa pogodovalo težnjama koje nijesu spojive sa prirodom i svrhom ove naknade, a osim toga ti iznosi ne bi predstavljali razuman odnos proporcionalnosti, u smislu navedene prakse Evropskog suda za ljudska prava.

Odluka o troškovima postupka je donijeta na osnovu čl.149, čl.152 st.2 i čl.153 ZPP-a, sve u vezi čl.163 st.2 ZPP-a. Troškovi postupka se odnose na troškove koje su tužioci imali po osnovu angažovanja kvalifikovanog punomoćnika - advokata i to za: sastav tužbe = 75,00 eura; zastupanje tužilaca na 11 održanih ročišta (16.09.2014.;16.06.2014.;09.05.2014.;28.03.2014.;18.12.2013.;18.11.2013.;12.06.

2013.;08.05.2013.;04.03.2013.;01.02.2013. i 05.12.2012.godine) = 11 x 75,00 eura = 825,00 eura i zastupanje tužilaca na 6 neodržanih ročišta (20.02.2014.;20.01.2014.;12.07.2013.;07.11.2012.;08.10.2012. i 31.05.2012.godine) = 6 x 37,50 eura = 225,00 eura, sve primjenom važeće advokatske tarife, na koji način se dolazi do iznosa troškova postupka od 1.125,00 eura, pa kada se taj iznos shodno tarifnom broju 11 AT uveća za 50% za svako drugo i naredno lice (24 tužioca x 562,50 eura = 13.500,00 eura) dolazi se do ukupnog iznosa troškova prvostepenog postupka od 14.625,00 eura. Kako su tužioci uspjeli u sporu u procentu od 33%, to su tužiocima u tom procentu i priznati troškovi prvostepenog postupka, tj. dosuđen iznos od 4.826,25 eura. U dosuđene troškove prvostepenog postupka nijesu uračunati traženi troškovi po osnovu sastava podnesaka, jer se u konkretnom slučaju ne radi o troškovima koji su bili potrebni radi vođenja predmetne parnice, u smislu odredbi čl.153 st.1 ZPP-a. Takođe, ovaj drugostepeni sud, u dosuđene troškove prvostepenog postupka tužiocima nije uračunao ni tražene troškove po osnovu takse na tužbu i odluku suda, budući da u spisima predmeta nema dokaza o plaćenju taksi.

Ovaj sud je odlučio da svaka stranka snosi svoje troškove drugostepenog postupka, a ovo kod činjenice da traženi troškovi sastava odgovora tužilaca na žalbu tužene nijesu bili potrebni radi vođenja predmetne parnice, u smislu odredbi čl.153 st.1 ZPP-a.

Sa izloženog, a primjenom čl.387 st.1 tač.4 ZPP-a odlučeno je kao u izreci.

VIŠI SUD U PODGORICI
Dana, 02.03.2015. godine

PREDSJEDNIK VIJEĆA-SUDIJA
Ranka Vuković,s.r.

Za tačnost otpravka tvrdi i
ovjerava namještenik suda

